

Zaslišanje g. Janeza Potočnika (Znanost in raziskave)

V uvodnem govoru na začetku tri-urnega zaslišanja pred poslanci Evropskega parlamenta, je g. Janez Potočnik, kandidat za komisarja za znanost in raziskave, izpostavil pomen vlaganja v to področje na lastnem primeru. *»Če ne bi slovenska vlada že v času mojega študija s posebnim projektom podpirala mladih raziskovalcev, verjetno nikoli ne bi dokončal podiplomskega študija in se spoznal z raziskovalnim svetom«*, je dejal. Ker naj bi bila Evropska Unija po mnenju g. Potočnika ljudem oddaljena, njihova apatija pa posledično razumljiva, meni, da je ob pojasnjevanju velikih zgodb pomembno, da *»naredimo vse, kar je v naši moči, da jo oživimo med vsemi in za vse«*. S tem namenom naj bi bili glavni cilj pospešitev gospodarske rasti, izboljšanje konkurenčnosti in zmanjšanje nezaposlenosti.

G. Potočnik je uvodoma izpostavil tri ključne strateške usmeritve svojega bodočega rezorja: prednostno obravnavo ciljev Lizbonske strategije, krepitev globalne vloge Unije in gradnjo mostu do prebivalcev Unije na področju znanosti in raziskav. *»Odgovornost članic bi bilo smiselno okrepiti z opredelitvijo strateških načrtov, ki bi bili tudi na nacionalnih ravneh skladni z lizbonskimi cilji, in motivirati podjetniški sektor z ustvarjanjem primernih konkurenčnih pogojev dela«*, je poudaril. Pri tem je g. Potočnik izpostavil nujnost prerazporeditve strukture proračunov v večjo razvojno usmerjenost na evropski in na nacionalni ravni. Dodal je, da bi podvojitev razvojnih sredstev za znanost in raziskovanje v obdobju nove finančne perspektive pomenila pomembno sporočilo, da mislimo zares. *»Raziskave in na njih temelječe inovacije so srce lizbonskega procesa, motor krepitve konkurenčnosti. Okrepiti moramo trend približevanja tri odstotnemu deležu sredstev za raziskave in razvoj v bruto domačem proizvodu povprečja Unije in izboljšati kakovost njihove porabe,«* je dodal.

V vlogi komisarja za znanost in raziskave bi g. Potočnik izpostavil 5 prednostnih nalog. Znanost naj bi kot prvo delovala v službi državljanov, saj mora *»znanost postati ključni dejavnik v gospodarskem razvoju Evrope«*. Drugič, bi bilo potrebno zagotoviti, da se bo tudi na področju znanosti in raziskav deseterica novih članic čimprej celovito in enakopravno vključila v Unijo. Kot tretjo nalogo je izpostavil poenostavitev, racionalizacijo, koordinacijo in sodelovanje povsod in v prid vseh udeležencev, *»majhnih in velikih, globalnih in lokalnih«*. Pomemben cilj prizadevanj naj bi ravno tako vključevalo stimuliranje aktivnosti, usmerjene v preseganje t.i. evropskega paradoksa, po katerem se veliko število kakovostnih raziskav odseva v majhnem številu inovacij. Kot zadnje pa je g. Potočnik izpostavil pomen povečanja in boljše uporabe raziskovalnega potenciala. *»Želim delovati v smeri povečevanja raziskovalnega potenciala s stimuliranjem vključevanja majhnih in srednje velikih podjetij v raziskovalno dejavnost«*, je dejal.

Boljši pogoji za majhna in srednja podjetja

Poslanci so se posebej zanimali kako načrtuje g. Potočnik izboljšati razmere za delovanje majhnih in srednjih podjetij in posledično spodbuditi rast. Poslanec Paul Rubig (EPP-ED, AT) je poudaril, da dve tretjini evropskih davkoplačevalcev dela v majhnih in srednjih podjetjih ter vprašal g. Potočnika, kako bi veliko število projektov za

velika podjetja spremenili v projekte namenjene majhnim in srednjim podjetjem. G. Potočnik je v odgovoru ponovno izpostavil pomen majhnih in srednjih podjetjih, saj so ključna na področju rasti, ker se najlažje prilagajajo razmeram na trgu. Prioritetna naloga njegovega programa naj bi tako predstavljala ustvarjanje pravih pogojev za delovanje tovrstnih podjetij - sem sodi državna pomoč, ustrezna davčna politika predvsem pa poenostavitev. Na področju poenostavitve je potrebno izpostaviti področja, na katerih zaostajamo in jih dodatno spodbuditi. G. Potočnik je ravno tako poudaril, da se ne smemo s tem problemom ukvarjati zgolj na evropski ravni, temveč tudi na nacionalni in na regionalni ravni. Kar zadeva vprašanje podvojevanja sredstev za implementacijo okvirnega programa 7, je gospod Potočnik dejal, da *"omenjena naloga ni enostavna"* vendar pa lahko *"z javnim vlaganjem pospešimo tudi zasebna vlaganja"*. Poleg tega samo podvajanje sredstev ni dovolj, potrebno je poskrbeti, da se sredstva ustrezno porabijo, da obstaja ravnovesje med porabo sredstev in da se porabo sredstev skrbno spremlja.

Številni poslanci so izrazili skrb nad vprašanjem, kako zagotoviti manjšim raziskovalnim skupinam dostop do sredstev. Potočnik je kot eno izmed orodij, ki bi manjšim skupinam olajšala možnosti za vstop izpostavil tehnološke platforme, vendar pa bi bilo potrebno hkrati vzpodbuditi razvoj različnih orodij, ki bodo manjšim skupinam omogočila sodelovanje.

Beg možganov

Na številna vprašanja o problemu bega možganov iz Evrope je Potočnik odgovoril rekoč, da je potrebno poskrbeti za najboljši pretok ter za uravnoteženost prihodkov in izdatkov. *"Raziskovalcem je potrebno omogočiti, da gredo v tujino, vendar jih hkrati spodbuditi, da se tudi vrnejo domov"*, je dejal. Odgovor naj bi ležal v kakovosti življenja in v konkurenčnosti. Potočnik je poudaril pomen človeških virov, cilj komisije pa naj bi predstavljajo 8 raziskovalcev na 1000 aktivnih prebivalcev EU. V tem kontekstu je posebej pomembna mobilnost znanstvenikov in raziskovalcev, tako znotraj EU kot med EU in drugimi državami. Kot primer dobrega načina spodbujanja raziskovalne dejavnosti, je Potočnik izpostavil Slovenijo, kjer vlada posameznikom nudi podporo mladim raziskovalcem, kar olajša udejstvovanje na področju znanosti in raziskav.

Politične povezave

Poslanka Romana Jordan Cizelj (EPP-ED, SL) je g. Potočnika vprašala, ali namerava vseeno zagotoviti enakovredno razvoj vsem, posebej majhnim državam in majhnim raziskovalnim skupinam glede na to, da je javno izpostavil povezanost s poslansko skupino ALDE. G. Potočnik je odgovoril, da sam ni član nobene politične stranke ter da vedno išče pravo ravnotežje med vsemi stališči. Tako namerava pri posvetovanjih s poslanci EP prisluhniti vsem političnim skupinam. Glede na to, da sam izhaja iz majhne države dobro ve, kakšni so tam problemi in namerava vse te točke umestiti v diskusije in predloge.

ITER

Poslanec David Hammerstein Mintz (Greens/EFA, ES) je izrazil zaskrbljenost svoje poslanske skupine, češ da se preveč sredstev porabi za projekt ITER, ki po njegovih besedah ne bo izboljšal kakovosti življenja državljanov EU, poleg tega pa so

okoljevarstvene posledice projekta neznane. G. Potočnik je projekt ITER branil rekoč, da EU uvaža 50% svoje energije, do leta 2030 pa bo to število zraslo na 70%. Kljub temu, da si mora Unija zagotoviti lastne vire energije pa se je g. Potočnik strinjal, da moramo poiskati ustrezno ravnovesje med ustvarjanjem energije in okoljevarstvenimi pomisleki.

Pomen regij

G. Potočnik je v svojih odgovorih poslancem večkrat izpostavil pomen regij na področju znanstvene in raziskovalne dejavnosti, kjer igrajo majhna in srednje velika podjetja posebej pomembno vlogo. Ob tem je dejal, da je potrebno ločiti med vsemi regijami znotraj EU in med manj razvitimi regijami. Slednji imajo manj možnosti za sodelovanje, torej jim je treba posvetiti posebno pozornosti in jim pomagati, predvsem preko kohezijske in strukturne politike. G. Potočnik se je še posebej zavzel za čezmejno regionalno sodelovanje, katero je prav tako treba podpirati.

*1.10. 2004 – Odbor za industrijo, raziskave in energetiko
Predsednik odbora: Giles Bryan Chichester*

Dodatne informacije:

*Tanja Rudolf: 32- 2 - 28 31053 trudolf@europarl.eu.int
Richard Freedman: 32-2-28 41448 rfreedman@europarl.eu.int
Kristine Munk 32-2-28 42530 kmunk@europarl.eu.int*